

چالشها و راهکارهای جنبش کارگری

مروری بر رویکردهای اعتراضی کارگران

و مزدبگیران در بهمن ماه

زینت میرهاشمی

افزایش دستمزدها متناسب با گرانی و تورم، گرفتن دستمزدهای معوقه، تامین اجتماعی، تامین امنیت شغلی و مقابله با اخراج و بیکاری از جمله خواستههای برجسته جنبشهای اعتراضی کارگران و مزدبگیران در بهمن ماه بوده است.

جدال کارگران و مزدبگیران با حکومت حامی سرمایه داران و تاجران، در بهمن ماه با به خون کشیده شدن کارگران زحمتکش شرکت ذوب مس در خاتون آباد کرمان، چشم انداز رویارویی طبقه کارگر با حکومت و نهادهای سرکوب را به مرحله ای دیگر وارد کرد.

کارگران قراردادی شرکت ذوب مس در خاتون آباد کرج، در دفاع از حق خود برای حفظ کارشان در مقابل درخواست شرکت فوق برای تصفیه حساب و اخراج، دست به چند تحصن زدند. کارگران در هشتمین روز از تحصن اعتراضی خود در مقابل دروازه کارخانه مورد سرکوب قرار گرفتند. خانواده های کارگران شرکت ذوب مس، برای دفاع از خواسته عادلانه همسرانشان، به تحصن آنها پیوسته و حرکت آنها را مورد پشتیبانی قرار دادند. تحصن مسالمت آمیز کارگران توسط نیروها و هلی کوپترهای یگان ویژه نیروهای انتظامی جمهوری اسلامی به رگبار بسته شد. بنا به آمار رژیم در این اقدام سرکوبگرانه ۴ نفر از کارگران کشته و تعداد زیادی زخمی می شوند. مردم و خانواده ها به دفاع از کارگران با نیروهای سرکوبگر درگیر می شوند. در میان آنها زنان مسن حضور داشتند و زنان نقش برجسته ای در این رویارویی داشتند. مردم خشمگین شهر در دفاع از کارگران زحمتکش، تمامی نهادها و سبیلهای حکومتی را مورد تعرض قرار دادند. به دنبال این درگیری، کارگران ایران خودرو و کارگران کردستان در سنج، کامیاران و سقر همبستگی خود را با کارگران شرکت ذوب مس خاتون آباد کرج اعلام کردند و از خواسته های آنها دفاع کردند. بدین صورت همبستگی در دفاع از حقوق مشترک خود را به نمایش گذاشتند. می توان این را از جمله حرکتی برجسته کارگری در ماهی که گذشت دانست.

کارگران ایران خودرو با صدور اطلاعیه ای کشتار کارگران خاتون آباد را محکوم کردند. کارگران ایران خودرو در اطلاعیه خود سرکوبگران را حامیان سرمایه داران خطاب کرده و از خواست کارگران خاتون آباد دفاع کردند. در قسمتی از اطلاعیه کارگران ایران خودرو آمده است: «ما کارگران ایران خودرو ضمن محکوم کردن حمله وحشیانه به کارگران، از خواسته های به حق کارگران مس خاتون آباد پشتیبانی کرده و از تمام سازمانهای حقوق بشر به خصوص سازمانهای کارگری می خواهیم که ضمن محکومیت کشتار کارگران بی دفاع به هر طریقی ممکن به یاری آنان بشتابند.»

کارگران کردستان در سنج و کامیاران و سقر نیز با صدور اطلاعیه ای مشابه و جمع آوری طومار از کارگران شهر بابک دفاع کردند.

سپردن مالکیت بخشهای تولیدی و صنعتی توسط دولت به بخش خصوصی به طرز بی رحمانه ای زندگی کارگران و مزدبگیران را مورد تعرض قرار داده است. در حالی که حقوق کارگران و مزدبگیران همگون با تورم و گرانی افزایش پیدا نمی کند و افزایش متناسب حقوق از جمله چالشهای جامعه کارگری با حاکمیت و کارفرمایان است، در بخشهایی از تولید که هر روز ابعاد گسترده تری پیدا می کند، کارگران اساساً حقوقی دریافت نمی کنند که افزایش آن را تقاضا کنند. مبارزه برای گرفتن دستمزد در قبال کار انجام شده، حفظ کار در مقابل فسخ قراردادهای دائمی و تبدیل آن به قراردادهای موقت، همچنان از جمله خواستههای کارگران در حرکتی اعتراضی ماه بهمن است.

کارگران و کشاورزان چغندر کار شهرهای دزفول، شوش و اندیمشک در اعتراض به عدم پرداخت حقوق و مطالبات خود در مقابل دفتر مرکزی کارخانه فوق در تهران روز شنبه ۴ بهمن دست به تجمعی اعتراضی زدند.

به گزارش خبرگزاری ایلنا کارگران معترض که به مدت ۲۰ روز در زیرزمین دفتر مرکزی کارخانه به سر می بردند به خبرنگار ایلنا گفتند که: «حدود ۶ ماه است که دستمزد کارگران و کارمندان شاغل در کارخانه قند دزفول که بزرگترین کارخانه قند خاورمیانه می باشد، پرداخت نشده است.»

کارگران معدن «اسفندقده» بافت در در مقابل استانداری کرمان دست به یک تجمع اعتراضی زدند. کارگران به عدم پرداخت حقوق و مزایای ماهیانه به مدت ۸ ماه، عدم پرداخت عیدی و پاداش سالیانه، عدم پرداخت اقالم غیر نقدی از سال ۷۷ تا کنون، عدم صدور و یا تمدید دفاتر بیمه درمانی، قطع برق منازل سازمانی به مدت یک ماه و... اعتراض کردند. کارگران معترض به خبرنگار ایلنا (یکشنبه ۵ بهمن) گفتند: «ما حتی نان خالی در سقره نداریم و زنان ما طلا و جواهر خود را برای فروش به ما داده اند تا شکم آنان را سیر کنیم... ما مجبوریم با قرض کردن امورات خود را بگذرانیم.»

کارگران شرکت الکترونیک رشت، روز شنبه ۱۸ بهمن در محل اداره کل کار و امور اجتماعی استان گیلان دست به یک تجمع اعتراضی زدند. علت اعتراض کارگران، پرداخت نکردن حقوق و حق بیمه، نداشتن امنیت شغلی بود.

بیکاری، نپرداختن حقوق، فسخ قراردادهای دائمی و تبدیل آنها به قراردادی موقتی و سرانجام اخراج، وضعیت کارگران و مزدبگیران را در سطح گسترده تری مورد تهدید قرار می دهد. برای نمونه بر طبق داده های آماری رژیم، ۳۸ درصد کارگران مازندران از سال ۷۴ تا کنون بی کار شده اند.

دریابگی دبیر اجرایی نهاد دولتی خانه کارگر در قائم شهر به خبرگزاری ایلنا ۲۴ بهمن گفت: واحدهایی از قبیل «چیت سازی بهشهر»، «تخته سه لایه شهید رجایی»، «نساجی چوکا»، «خزر خز تنکابن»، «دوخت خزر»، «آمل جین»، «کاغذ سازی حریر قائمشهر» و بسیاری دیگر از واحدهای بزرگ و کوچک این استان، طی ۸ سال اخیر دچار بحران و تعطیلی شده اند.» وی می افزاید که: «معدن زغال سنگ البرز مرکزی ۱۰ سال پیش، ۵ هزار کارگر داشت که امروز به بهانه خصوصی سازی تنها ۱۵۰۰ کارگر دارد. کارگران این واحد، امنیت شغلی ندارند و بعضی از آنها چند ماهی است که حقوق دریافت نکرده اند.»

کارگران نساجی مازندران به مدت ۴ ماه است که هیچ حقوقی دریافت نکرده اند.

کارگران شرکت ایران کف روز چهارشنبه ۲۹ بهمن در اعتراض به عدم دریافت حقوق خود دست از کار کشیدند. کارگران شرکت ایران کف که بنا به گزارش خبرگزاری ایلنا تعدادشان ۱۰۰ نفر بود، به مدت ۱۱ ماه است که حقوقی دریافت نکرده اند.

محمد یعقوبی دبیر اجرایی خانه کارگر استان گیلان در مورد بحران کارخانه فوق گفت که: «بحران در این کارخانه ۷۰۰ نفر کارگر را به ۱۰۰ نفر کاهش داده است»

کارگران ماشین سازی اراک در قبال عدم دریافت مطالبات و حقوق خود با سابقه کار ده ساله، محبور به امضای تعهد برای قرارداد جدید در مقابل گذشت از طلبهای خود شدند.

شرایط بحرانی در بخشهای تولیدی و صنعتی ایران، به گسترش فقر و بی عدالتی در جامعه هر چه بیشتر دامن می زند. از یک سو جیبهای سرمایه داران و تاجران و رانت خواران با تکیه به حمایتهای حکومت سنگین تر می شود، در مقابل فقر و ناهنجاریها و آسیبهای ناشی از آن، زندگی زحمتکشان، کارگران و مزدبگیران را در شرایط وخیم تری قرار می دهد. اقدام به خودکشی، فروش کلیه و چند کار انجام دادن در میان کارگران و مزدبگیران به ویژه کارگران غیر ماهر رواج پیدا کرده است.

یکی از کارگران کارخانه کوراوغلی در استان قزوین به دلیل مشکلات مالی اقدام به خودسوزی نمود. باقر مومنی با سابقه ۱۹ سال کار و شرکت در حرکتی اعتراضی کارخانه فوق در حالی که ۱۱ ماه از حقوق خود را دریافت نکرده بود به دلیل فشار ناشی از مالی دست به خودکشی زد.

بنا به داده ها و اعترافات وابستگان به نهادهای دولتی، ۹۰ درصد از سرمایه کشور در اختیار ۱۰ درصد افراد جامعه است.

رحیمی دبیر اجرایی خانه کارگر استان گلستان به خبرگزاری ایلنا جمعه ۲۴ بهمن می گوید: «کارگران ما خواهان افزایش دستمزد خود هستند و این در حالی است که ۹۰ درصد از سرمایه کشور در اختیار ۱۰ درصد افراد جامعه است و توسط همین ۱۰ درصد، ۴۰۰ میلیارد دلار سرمایه از کشور خارج شده است.»

جمهوری اسلامی با اعمال سیاستهای ضد کارگری و در حمایت از سرمایه داران، مسئول مستقیم وضعیت وخامت بار معیشتی کارگران و مزدبگیران و ناهنجاریها و آسیبهای اجتماعی ناشی از آن برای این طبقه محروم جامعه است. سازمان یابی طبقه کارگر، برای تحقق حق آزادانه تشکل، حق اعتصاب، بیمه های اجتماعی، بیمه بیکاری، حق بهداشت و تحصیل رایگان، تامین اجتماعی و عدالت اجتماعی از جمله راههای موثر در چالشهای پیش روی طبقه کارگر با حکومت خواهد بود. جنبش کارگری ایران در شرایط بحرانی کنونی از فقدان تشکلهای مستقل و غیر ایدئولوژیک برای پیش بردن خواسته های رنج می برد. حرکتی اعتراضی به طور مداوم و پی در پی در بخشهای جداگانه جریان دارد اما پیوستگی بین آنها دیده نمی شود. به همین دلیل همبستگی کارگران ایران خود رو و کارگران کردستان از خواستههای کارگران خاتون آباد گامی مهم در جنبش کارگری ایران محسوب می شود.